



EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2014.7.23.
COM(2014) 520 final

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A
TANÁCSNAK**

**Az energiahatékonyságról, és annak az energiabiztonsághoz, valamint a 2030-ra
vonatkozó éghajlat- és energiapolitikai kerethez való hozzájárulásáról**

{SWD(2014) 255 final}

{SWD(2014) 256 final}

1. BEVEZETÉS

A Bizottság nemrégiben mutatta be a 2020–2030-as időszakra vonatkozó éghajlat- és energiapolitikai keretet¹. Ebben nagyratörő célokat fogalmazott meg az üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentése és a megújuló energia vonatkozásában, melyek részét képezik az Unió alacsony szén-dioxid-kibocsátású, versenyképes gazdaságra való áttérésének. A keretben foglalt célok elősegítenék továbbá az energiafüggettség csökkentését, és a jól működő belső piac létrehozása révén hozzájárulnának a vállalkozások és a fogyasztók megfizethető áru energiával való ellátásához. A 2030-ra vonatkozó keret kiegészítéseként azóta sor került az Unió energiabiztonságának részletesebb elemzésére is, figyelembe véve az EU keleti határán a közelmúltban lezajlott geopolitikai eseményeket is, valamint elkészült egy energiabiztonsági stratégia is, amely konkrét intézkedéseket javasol az energiafüggettség rövid és hosszú távú csökkentése érdekében².

Összhangban az Európai Tanács felkérésével³ e közlemény azt vizsgálja meg és méri fel, hogy az energiahatékonyság hogyan tud hozzájárulni az üvegházhatásúgáz-kibocsátások csökkentéséhez és az Unió energiabiztonságának megerősítéséhez, vagyis az egységes éghajlat- és energiapolitikai keret két fontos eleméhez. Az energiahatékonysági irányelv rendelkezéseinek megfelelően a közlemény beszámol a 2020-ra kitűzött 20 %-os energiahatékonysági cél teljesítésével kapcsolatos kilátásokról is.

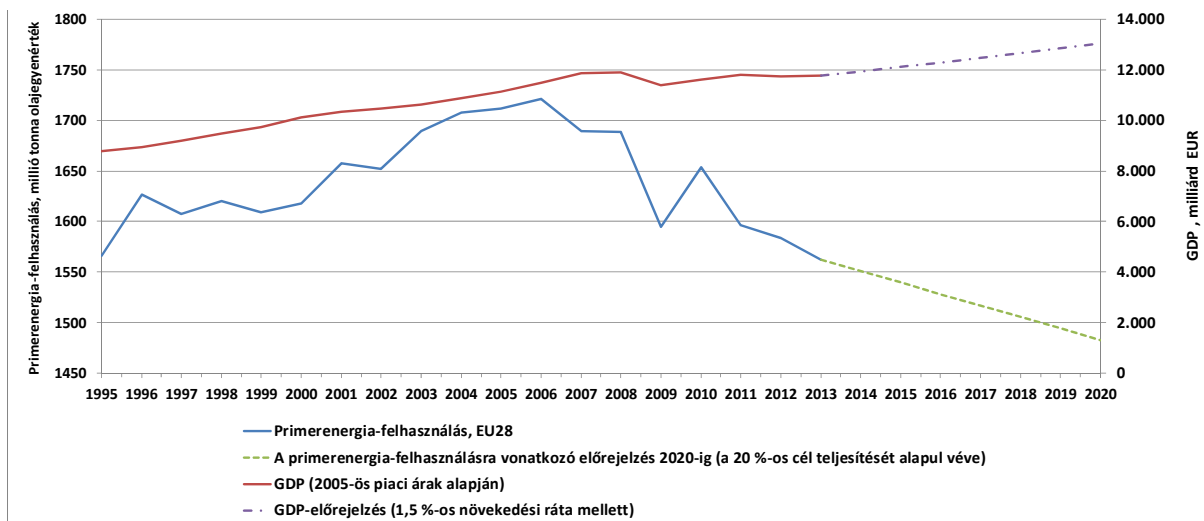
Az energiahatékonyság alapvető szerepet játszik a versenyképesebb, biztonságosabb és fenntarthatóbb energiarendszerre való áttérésben, melynek alapkövét a belső energiapiac jelenti. Bár társadalmaink és gazdaságaink hajtóereje az energia, a jövőben levesebb energia felhasználásával és kevesebb kiadással kell biztosítanunk a növekedést. Az EU képes ezen új paradigma megvalósítására. Ahogyan az ábrán is látható, az EU az energiahatékonyság növelés révén már jóval a 2008-as válság kitörése előtt elkezdte a gazdasági növekedésnek az energiafogyasztástól való függetlenítését. Az árjelzések és az átfogó energiahatékonysági politikák hatására a gazdasági növekedés és az energiafogyasztás fokozott elválása azóta is folytatódott (lásd az ábrát).

¹ COM(2014) 15

² COM(2014) 330

³ Az Európai Tanács 2014. június 26–27-i ülésének következtetései, EUCO 79/14

1. ábra: Az energiafogyasztás és a GDP alakulása az EU-ban 1995–2013 között



Forrás: a bizottsági szolgálatok számításai az Eurostat adatai alapján

2. A 2020-AS CÉLKITŰZÉS ELÉRÉSÉRE VONATKOZÓ KILÁTÁSOK

A jelenlegi energiahatékonysági keret

Az energiahatékonyságra vonatkozó kiemelt célként 2020-ra 20 %-os indikatív energiamegtakarítási cél került meghatározásra⁴. A tagállamok ennek alapján nem kötelező érvényű nemzeti energiahatékonysági célkitűzéseket fogalmaztak meg. Ezek a célkitűzések a következőkre épülnek:

- az energiahatékonysági irányelv⁵;
- az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelv⁶;
- az energiateljesítményre vonatkozó minimumkövetelményeket és az energiahatékonyságra vonatkozó információs címkéket előíró termékszabályozások⁷;
- a személygépkocsik és haszongépjárművek szén-dioxid-kibocsátási teljesítményére vonatkozó szabályozás⁸;
- az európai strukturális és beruházási alapok, a Horizont 2020 keretprogram és az e célra szánt eszközök, például az európai helyi energiahatékonysági támogatás (ELENA)⁹ és az Európai Energhatékonyasági Alap keretében elérhető megnövelt finanszírozás;

⁴ Ez 1483 millió tonna olajegyenértéknek megfelelő primerenergia-felhasználást jelent 2020-ra nézve.

⁵ És ennek előzményei, a kapcsolt energiatermelésről szóló irányelv (2004/8) és az energetikai szolgáltatásokról szóló irányelv (2006/32).

⁶ A 2010/31/EU irányelv az épületek energiahatékonyságáról.

⁷ Különösen a környezetbarát tervezésről szóló 2009/125/EK irányelv és annak végrehajtási intézkedései; valamint az energiával kapcsolatos termékek energia- és egyéb erőforrás-fogyasztásának címkézéssel történő jelöléséről szóló 2010/30/EU irányelv és annak végrehajtási intézkedései.

⁸ A 333/2014/EU rendelet és a 443/2009/EK rendelet.

⁹ Az Európai Beruházási Bank által irányított európai helyi energiahatékonysági támogatási program; <http://www.eib.org/products/elena/index>

- az intelligens fogyasztásmérők bevezetése a villamos energia belső piacáról szóló irányelvvel összhangban¹⁰;
- az EU kibocsátáskereskedelmi rendszere (ETS)¹¹.

A jelenlegi jogszabályok végrehajtását ismerteti az 1. kitékintés.

1. kitékintés: a kulcsfontosságú energiahatékonysági jogszabályok végrehajtásának jelenlegi állása

- Az energiahatékonysági irányelv nemzeti jogba való átültetésének határideje csak nemrégiben járt le. A tagállamok 2014-es nemzeti energiahatékonysági cselekvési tervei azt jelzik, hogy nagyobb hangsúlyt kaptak a nemzeti energiahatékonysági politikák (lásd az I. mellékletben szereplő áttekintést).
- Az energiahatékonysági irányelv arra ösztönzi az energetikai szolgáltató vállalatokat, hogy változásokat vezessenek be üzleti modelljükben. A tagállamok számára pedig az irányelv előírja, hogy segítsék elő az energiahatékonyság finanszírozását. Németországban az állami tulajdonban lévő KfW bank például kedvezményes hitelekkel kínálja a meglévő épületek energiahatékonyságát fokozó korszerűsítésére és új épületek felépítésére. 2006 és 2013 között 2,8 millió otthon korszerűsítésére került sor, és 540 ezer kiemelten energiahatékony új lakóingatlan épült.
- Franciaországban egy új jogszabálytervezet számos konkrét intézkedést fogalmaz meg, különösen az ingatlanok esetében. Ezen intézkedések közé tartozik például az energiahatékonyság javítását célzó felújítások költségeire vonatkozó legfeljebb 30 %-os pénzügyi könnyítés, amely 2014 szeptemberétől vehető igénybe.
- Az európai strukturális és beruházási alapok keretében sor került a finanszírozási mechanizmusok diverzifikálására, így szélesebb körben alkalmazzák a pénzügyi eszközöket.
- Várhatóan ötről tizenhatra fog nőni az energiahatékonyság tekintetében az energetikai közszolgáltatókra vonatkozóan előírt nemzeti kötelezettségi rendszereket alkalmazó tagállamok száma. Lengyelországban például az energiahatékonysági irányelv vonatkozó rendelkezéseit teljes mértékben egy ilyen rendszer keretében fogják végrehajtani.
- Az energiahatékonysági irányelv támogatja azokat a programokat, melyek felhívják a háztartások figyelmét a megfelelő tanácsadási szolgáltatások igénybe vételével elérhető energetikai auditok előnyeire. Az Egyesült Királyságban egy erre szakosodott szervezet segíti a szakpolitikák kidolgozását annak vizsgálatával, hogy miként lehet ösztönözni az energiahatékonysággal kapcsolatos fogyasztói döntéseket („viselkedési közgazdaságtan”).
- Mindezen reményt keltő előrelépések ellenére eddig csak öt tagállam jelentette az energiahatékonysági irányelv maradéktalan átültetését. A többi tagállamnak a Bizottság felszólító levelet küldött.
- Az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelv végrehajtását is késlekedés jellemzi, holott az átültetés határideje 2012 júliusa volt. Jelenleg még kilenc olyan tagállam van, amely nem fejezte be az átültetési eljárást. Négy esetben a Bizottság bírósági eljárást kezdeményezett.

Az energiahatékonysági politikák kézzelfogható eredményei

Az energiahatékonysági intézkedéseknek köszönhetően mára az épületek kevesebb energiát fogyasztanak, a kevésbé hatékony készülékek kiszorulnak a piacról, és a háztartási készülékeken, például a televíziókon és vízmelegítőkön elhelyezett címkék lehetővé teszik a

¹⁰ A villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 2003/54/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 2009/72/EK irányelv.

¹¹ A 2009/29/EK irányelvvel és az 1359/2013/EU határozattal módosított 2003/87/EK irányelv.

fogyasztók számára, hogy a vásárláskor a megfelelő információk birtokában dönthessenek. A közigazgatási szervek, az ipar képviselői, a kis- és középvállalkozások és a háztartások is egyre inkább tudatában vannak az energiamegtakarítási lehetőségeknek. A közlekedési ágazatra vonatkozó CO²-kibocsátási követelmények 2021-re 40 %-kal fogják csökkenteni az új személygépkocsik átlagos kibocsátását a 2007-es szinthez képest.

A felsorolt elemek közös uniós keretrendszerbe foglalása előnyöket jelentett a belső piac méretei révén, és lehetővé tette, hogy a tagállami döntéshozók tanuljanak egymástól. Ez az európai keret kiegészíti a nemzeti intézkedéseket, így például az önkéntes megállapodásokat, az energiahatékonysági kötelezettségvállalásokat, a finanszírozási rendszereket és a tájékoztató kampányokat. A tagállamok által az energiahatékonyság terén elért előrehaladást az európai szemeszter keretében évente felülvizsgálják.

A kép, mind nemzeti, mind uniós szinten, azt mutatja tehát, hogy egyre nagyobb hangsúlyt kapnak az energiahatékonysági politikák és intézkedések.

További erőfeszítésekre van szükség ahhoz, hogy 2020-ra teljesíteni lehessen az EU energiamegtakarítási célkitűzését

A tagállami intézkedések elemzése és a kiegészítő előrejelzések áttekintése alapján a Bizottság úgy ítéli meg, hogy **az EU megközelítőleg 18–19 %-os energiamegtakarítást fog elérni 2020-ra.**¹² Meg kell jegyezni, hogy a 2020-as célkitűzés felé tett előrelépés körülbelül egyharmad részben annak tudható be, hogy a gazdasági válság során a növekedés mértéke elmaradt a korábban várttól. Ezért is fontos, hogy ne bízzuk el magunkat a 20 %-os cél elérésével kapcsolatban, és ne becsljük alá a 2020 utáni időszakra vonatkozó új célértékek teljesítéséhez szükséges erőfeszítéseket.

Figyelembe véve az energiahatékonyság számos előnyét, valamint azt, hogy az energiahatékonysági politika bizonyítottan jól teljesít, elengedhetetlen, hogy meghozzuk a célkitűzés maradéktalan teljesítéséhez szükséges további erőfeszítéseket. Az uniós jogszabályi keret maradéktalan végrehajtása azonban még mindig várat magára (lásd a II. és III. mellékletet). **Ha valamennyi tagállam egyformán keményen dolgozna az elfogadott jogszabály teljes mértékű végrehajtásán, a 20 %-os cél minden további kiegészítő intézkedés nélkül elérhető lenne.**

A következő területeken kellene kiemelt erőfeszítéseket tenni:

- a nemzeti építési szabályzatok fokozott helyi és regionális ellenőrzése révén annak biztosítása, hogy a fogyasztók meggyőződhessejenek ingatlanuk minőségéről, és pontos tájékoztatást kapjanak az eladásra vagy bérletre kínált ingatlanok energiahatékonyságáról¹³;

¹² Ez azt jelentené, hogy 20–40 millió tonna olajegyenértékkel maradnánk el a 20 %-os célkitűzéstől.

¹³ A Bizottság becslései szerint ezen intézkedésekkel további 15 millió tonna olaj-egyenértéknyi megtakarítás érhető el 2020-ig. „Study evaluating the National Policy Measures and Methodologies to implement Article 7 of the Energy Efficiency Directive” (Tanulmány az energiahatékonysági irányelv 7. cikkének végrehajtására irányuló tagállami szakpolitikai intézkedések és módszerek értékeléséről), CE Delft, a Bizottság szolgálatának megbízására készült tanulmány tervezete.

¹³ http://ec.europa.eu/energy/efficiency/eed/guidance_notes_en.htm

- az energetikai közszolgáltatók teljes mértékű bevonása a fogyasztókkal együttműködve történő energiamegtakarítás megvalósításába¹⁴;
- a termékek energiahatékonyására vonatkozó piacfelügyeleti tevékenység megerősítése és valamennyi tagállam forrásokkal való ellátása ennek érdekében – ez az intézkedés egyenlő versenyfeltételeket teremtené az ipari szereplők számára, a fogyasztók számára pedig biztosítaná a megalapozott döntéshez szükséges tájékoztatást¹⁵.

3. ENERGIAHATÉKONYSÁG: A 2030-RA VONATKOZÓ LEHETŐSÉGEK ÉRTÉKELÉSE

A jövőbeli éghajlat- és energiapolitika egyik legfőbb célja az, hogy megfizethető árú energiát biztosítson a vállalkozások, az ipar és a fogyasztók számára. Ebből következően a 2030-ra vonatkozó keretet és az abban foglalt célokat alátámasztja az a követelmény, hogy az éghajlat- és energiapolitikai célok a lehető legköltséghatékonyabb valósuljanak meg. Ez a megközelítés szükségessé teszi, hogy a tagállamok mozgásteret kapjanak a kötelezettségvállalások teljesítési módjának megválasztására, és ily módon figyelembe vehessék a nemzeti körülményeket. Ez alapján a Bizottság az üvegházhatásúgáz-kibocsátás (az 1990-es szinthez képest) 40 %-os csökkentésére irányuló kötelező érvényű célkitűzést javasolt 2030-ra vonatkozóan, a kitűzött cél szerint pedig 2030-ra a felhasznált energiának 27 %-ban megújuló forrásokból kell származnia. A fenti célok képezik az alacsony széndioxid-kibocsátású, versenyképes gazdaság 2050-ig történő megvalósításának főbb lépéseit.

Az energiahatékonyág szempontjából a 2030-ra vonatkozó keret azt is leszögezte, hogy az üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentésére vonatkozó 2030-as célkitűzés költséghatékony megvalósítása érdekében fokozott, 25 %-os mértékű energiamegtakarításra van szükség¹⁶. E dokumentum a fenti előfeltevésen nyugszik, és ez alapján elemzi az energiahatékonyág fokozása tekintetében rendelkezésre álló költséghatékony lehetőségeket, valamint az energiahatékonyág által kínált további előnyöket.

3.1. Uniós versenyképesség: növekedés, munkahelyteremtés és az ipar fejlesztése

Az energiahatékonyág fontos szerepet játszik a munkahelyteremtésben¹⁷ és a növekedés ösztönzésében, különösen az építőipar előmozdítása által, hiszen ez az ágazat az, amely a leginkább képes a gazdaság fellendítését megerősítő gyors reagálásra, és amely nincs kitéve az áttelepítés veszélyének.

Az ipar tekintetében az energiahatékonyági politika célja, hogy csökkentse az egy adott termékhez vagy folyamathoz szükséges energia mennyiségét – ily módon ugyanakkora vagy

¹⁴ A Bizottság becslései szerint ezen intézkedésekkel további 20 millió tonna olaj-egyenértéknyi megtakarítás érhető el 2020-ig. Lásd még: http://ec.europa.eu/energy/efficiency/eed/guidance_notes_en.htm

¹⁵ Ezzel legalább 4 millió tonna olajegyenérték megtakarítást lehetne biztosítani.

¹⁶ A 2020-ra vonatkozó 20 %-os energiahatékonyági célkitűzéshez alkalmazott jelenlegi módszer használatát feltételezve az előrelépés mérésére.

¹⁷ Közlemény a „zöld foglalkoztatás” kezdeményezéséről: a zöld gazdaság munkahely-teremtési potenciáljának kiaknázása, COM(2014) 446 final.

nagyobb teljesítmény érhető el kevesebb ráfordítással, a növekedési kilátások veszélyeztetése nélkül. Az európai vállalkozások, különösen a feldolgozóipar területén már jelentős mértékben hozzájárultak ahhoz, hogy Európa ma a világ leghatékonyabb régiói közé tartozik az energiafelhasználás szempontjából. Ebben az ágazatban az energiahatékonyság javítása sokszor az árak alakulására adott önálló reakció volt. Az uniós ipar például hagyományosan hatékonyabban használja fel az energiát, mint az Egyesült Államok ipari ágazata – 2001 és 2011 között pedig még ezen az eredményen is tovább tudott javítani: az ipar energaintenzitása 19 %-kal csökkent az EU-ban és mindössze 9 %-kal az Egyesült Államokban¹⁸. Az 1990 és 2009 közötti időszakban pedig 30 %-kal javult az ipar energaintenzitása az EU-27 tekintetében¹⁹.

A fenti tendenciákat támogató szabályozási keret már működik, legfőbb eszköze pedig az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer, amely előmozdítja az ipar energiahatékonyságának fokozását (és üvegházhatásúgáz-kibocsátásának csökkentését), valamint biztosítja a szabályozás szükséges kiszámíthatóságát. Mindezt tovább fogja erősíteni a kibocsátáskereskedelmi rendszer piaci stabilitási tartaléka, amely ellenállóbbá teszi a rendszert a sokkhatásokkal szemben.

Az uniós energiahatékonysági keret tehát bizonyíthatóan az innováció és a gazdasági növekedés motorjaként működik az európai vállalkozások számára. Az energiahatékonyság mára kiaknázandó üzleti lehetőséggé vált, különösen az építőiparban (melyben domináns szerepe van a kkv-knak). Az energiahatékonyság továbbá a versenyképességet is elősegíti azáltal, hogy piacot teremt a hatékony, magas hozzáadott értékkel rendelkező háztartási készülékek és a decentralizált energiagazdálkodási technológiák számára. Az érintett területek egyre nagyobb mértékben hagyatkoznak az információs és kommunikációs technológiákra, ez pedig a hatékonyság további fokozására teremt lehetőséget, amennyiben a rendszereket és platformokat nyílt szabványokkal működő, egyszerű továbbfejlesztést és innovációt lehetővé tévő interfészekkel látják el. Mivel világszerte nő az energiatakarékos termékek iránti kereslet, az energiahatékonysági politika a globális növekedési piacokon is előnyös helyzetbe hozza az európai termékeket, valamint hozzájárul a fenntartható gazdasági fejlődéshez is.

Az építőipar, a gyártás és a közlekedés területén kialakuló új technológiák pedig az energiahatékonyság további fokozására nyújtanak lehetőséget, amennyiben széles körben alkalmazzák őket sikeresen.

3.2. Épületek – alacsonyabb energiaszámlák a fogyasztók számára

Az épületek energiahatékonyságának javítása révén a fogyasztók pénzt takaríthatnak meg. Az uniós háztartások a rendelkezésre álló jövedelmük átlagosan 6,4 %-át költik a lakás fenntartásával kapcsolatos energiafelhasználásra: ennek az összegnek körülbelül 2/3-át fűtésre, 1/3-át pedig egyéb célokra fordítják²⁰. 2012-ben az EU lakosságának közel 11 %-a nem tudta megfelelően fűteni az otthonát²¹. Ezt az energiaárak növekedése okozta – a belső

¹⁸ COM(2014) 21, Energiaárak és -költségek Európában, 12. o.; SWD (2014) 19, Energiagazdasági fejlemények Európában, 36. és 41. o.

¹⁹ Európai Környezetvédelmi Ügynökség, 2012, <http://www.eea.europa.eu/data-and-maps/indicators/energy-efficiency-and-energy-consumption>

²⁰ „Jelentés az energiaárakról és -költségekről”, bizottsági szolgálati munkadokumentum, SWD (2014) 20 final/2.

²¹ Ugyanott.

energiapiaci verseny erősödése és a fokozódó energiahatékonyság azonban mérsékelte az áremelkedés hatását.

Az építési szabályzatokban bevezetett hatékonysági követelményeknek köszönhetően az új épületek ma csak feleannyi energiát fogyasztanak, mint az 1980-as évek jellegzetes épületei. A helyiségfűtő berendezések 64 %-a azonban még mindig nem hatékony, és a legjobb esetben is csak alacsony hőmérsékletű modell²², az ablakok 44 %-a pedig változatlanul egyszeres üvegezésű²³. A helyiség- és vízfűtő berendezésekre vonatkozó új hatékonysági és címkézési előírások azonban hamarosan átalakíthatják a piacot. A hatékonyabb háztartási készülékek 2020-ig várhatóan évi 100 milliárd EUR összegű, háztartásokra lebontva 465 EUR összegű megtakarítást eredményezhetnek a fogyasztók villamosenergia-kiadásában.

Az informatívabb, átláthatóbb és rendszeresebb számlákhoz való jog, valamint a keresletoldali válaszközpontú piaci részvétel lehetővé teszi a fogyasztók számára, hogy aktív szerepet játsszanak energiafogyasztásuk kezelésében. Az intelligens fogyasztásmérési rendszerek bevezetésének előkészítése és ösztönzése során a tagállamoknak az innovatív energetikai szolgáltatások piacának megteremtését kell szem előtt tartaniuk, ahol megtérül a hatékony készülékekbe, az intelligens fogyasztásba és termelésbe való beruházás.

Az épületek energiahatékonysága évente 1,4 %-kal nőtt²⁴. Ez a viszonylag kis mértékű fejlődés nagyrészt a felújítások alacsony arányának tudható be. Azok a tagállamok, melyek a leginkább sikeresek voltak a pazarló energiafogyasztás megfékezése terén, az új és a felújított épületekre vonatkozó szigorú energiahatékonysági követelmények alkalmazása mellett a meglévő épületek felújítását célzó programokat is elindítottak²⁵.

Az épületek energiahatékonysági előnyeinek kiaknázása terén a legnagyobb kihívást a kezdeti beruházások felgyorsítása és finanszírozása, valamint a meglévő épületek jelenlegi 1,4 %-os jelenlegi felújítási arányának legalább évi 2 %-ra való emelése jelenti.

A kihívás abban áll, hogy mindezt szociális szempontból elfogadható módon sikerüljön megvalósítani. Ehhez minimálisra kell csökkenteni a társadalom kiszolgáltatottabb rétegeit érintő káros mellékhatásokat, és meg kell vizsgálni, milyen módokon lehet biztosítani azt, hogy a társadalom valamennyi szegmense profitálhasson az energiahatékonysági intézkedésekbe való beruházásokból. Ehhez a megfelelő pénzügyi eszközök bevezetésére van szükség, melyek a fogyasztók valamennyi csoportja számára hozzáférhetőek, a fogyasztó pénzügyi helyzetétől függetlenül.

²² Az európai fűtőipari szövetség 2012-es adatai az EU-28-ra vonatkozóan, Ciprus, Luxemburg és Málta kivételével.

²³ A környezetbarát tervezésről szóló irányelv keretében készült előkészítő tanulmány, VHK, előzetes eredmények.

²⁴ „Energiahatékonysági trendek az EU-ban”, Odysee-Mure, 2011.

²⁵ Németország és Szlovákia egy lakásra jutó átlagos energiafogyasztása például 50 %-kal csökkent 1990 óta.

A fosszilis tüzelőanyagok iránti kereslet csökkenése alacsonyabb energiaárakat fog eredményezni. Egy becslés szerint minden további egyszázaléknyi energiamegtakarítás a gázár 0,4 %-os és az olajár 0,1 %-os csökkenésével jár 2030-ig²⁶.

3.3. Energiahatékonyság a közlekedésben

A közlekedés energiafogyasztása 35 %-kal nőtt 1990 és 2007 között, azóta azonban csökkenő tendencia figyelhető meg. Ebben a legnagyobb szerepet a szén-dioxid-kibocsátási előírások játszották, amelyek az üvegházhatásúgáz-kibocsátások csökkenését és a személygépkocsik, illetve könnyű haszongépjárművek energiahatékonyságának növekedését eredményezték²⁷, jóllehet egyéb tényezők, többek között az olajárak emelkedése és a mobilitás lassabb mértékű növekedése is hozzájárult az energiafogyasztás 2007–2012 közötti 8 %-os csökkenéséhez.

Vannak arra utaló jelek, hogy a közlekedési szokások is változóban vannak. Egyes tagállamokban a személygépkocsik száma elérte a telítettségi szintet, a városi térségekben pedig számos sikertörténet valósult meg a közlekedés hatékonyabb formáira – az elektromos járművekre, a közösségi közlekedésre, a kerékpározásra és a gyaloglásra – való áttérés ösztönzése következtében. Az alternatív üzemanyagok infrastruktúrájának bevezetéséről szóló, nemrégiben elfogadott irányelv²⁸ és az új „városi mobilitási csomag”²⁹ tovább fogják erősíteni ezt a tendenciát.

A Bizottság által a közlekedésről szóló fehér könyv³⁰ 2011-es közzététele után elfogadott egyéb kezdeményezések a nagyobb energiahatékonyságú közlekedési módok ösztönzését célozzák, többek között a vasúti szolgáltatások minőségének javítása és választékának bővítése³¹, a vasúti közlekedést érintő kutatás és innováció fokozása³², valamint a belvízi utak jobb kihasználása³³ révén.

Ahhoz, hogy ezek a kezdeményezések valóban eredményesek legyenek, a teljes közlekedési rendszer fokozatos átalakítására van szükség, amely magában foglalja a közlekedési módok fokozott integrációját, az alternatív tüzelőanyagok innovációját és alkalmazását, valamint a forgalomirányításnak az intelligens közlekedési rendszerek segítségével történő továbbfejlesztését. A fentieket továbbá mind uniós, mind tagállami szinten hatékonyabb városi és földhasználati politikáknak kell kiegészítenie.

3.4. A költségek és a hasznok közötti egyensúly elérése

Az Európai Tanács jelenleg azon dolgozik, hogy októberben sor kerüljön a 2030-ra vonatkozó célkitűzések elfogadására, és ily módon az Unió aktív szerepet tudjon játszani a jelenleg zajló nemzetközi éghajlat-politikai tárgyalásokon. A 2030-as kerethez való megfelelő energiahatékonysági hozzájárulás meghatározása előtt alaposan mérlegelni kell, milyen

²⁶ POLES, „Quick analysis of the impact of energy efficiency policies on the international fuel prices”, (Gyorselemzés az energiahatékonysági politikák nemzetközi tüzelőanyagárakra gyakorolt hatásáról), Közös Kutatóközpont, 2014.

²⁷ A 2013-ban eladott új személygépkocsik kibocsátása átlagosan 127 g/km-re csökkent, vagyis a 2015-re kitűzött 130 g/km-es célt két évvel korábban sikerült teljesíteni.

²⁸ COM(2013) 18 final

²⁹ COM(2013) 913 final

³⁰ COM(2011) 144 final

³¹ A negyedik vasúti csomag, lásd: http://ec.europa.eu/transport/modes/rail/packages/2013_en.htm

³² A Shift 2Rail közös vállalkozás, lásd: http://ec.europa.eu/transport/modes/rail/news/shift-to-rail_en.htm

³³ A NAIADES II csomag, lásd: http://ec.europa.eu/transport/modes/inland/promotion/naiades2_en.htm

járlékos költségekkel és hasznokkal jár a Bizottság által korábban megjelölt 25 %-os energiamegtakarítási cél meghaladása. A különböző lehetőségek főbb vonatkozásait mutatja be az 1. táblázat.

1. táblázat: A különböző energiahatékonysági célkitűzésekkel járó költségek és hasznok³⁴

	2013-as kiindulási referenciaérték	ÜHG40 (40 % ÜHG- csökkentés, 27 % megújuló energiaforrás, 25 %-os energiahatékonysági cél)	Magasabb energiahatékonysági célkitűzés (%)					
			27 %	28 %	29 %	30 %	35 %	40 %
Energiamegtakarítás 2030-ban (a primerenergia-felhasználásra vonatkozó 2007-es alapforgatókönyv szerinti előrejelzéshez képest)	21,0 %	25,1 %	27,4 %	28,3 %	29,3 %	30,7 %	35,0 %	39,8 %
Primerenergia-felhasználás 2030-ban (millió tonna olajegyenérték) [bruttó belföldi energiafogyasztás a nem energiacélú felhasználást leszámítva]	1490	1413	1369	1352	1333	1307	1227	1135
Az energiarendszerek költsége az energiahatékonyságnak a nem pénzügyi költségekre gyakorolt hatását figyelmen kívül hagyva ³⁵ (éves átlag 2011–2030-ra, milliárd EUR 2010-es értékben számolva)	2067	2069	2069	2074	2082	2089	2124	2181

³⁴ A 1. táblázat a rendelkezésre álló legfrissebb elemzéseken alapul.

³⁵ Az energiarendszerek költsége két nagy tételből áll: a beruházási kiadásokból és az energia beszerzési költségéből. A beruházási kiadások három fő elemből állnak: i. az energiahatékonysági beruházások készpénzköltsége; ii. az erre a célra fordítandó finanszírozási lehetőségek megteremtésének költsége; és iii. a fogyasztók előtt álló akadályokhoz kapcsolódó nem pénzügyi költségek, például a hatékony épületekre vagy termékekre vonatkozó tájékoztódáshoz szükséges erőfeszítések. Az energiahatékonysági politikák ezen akadályok lebontását célozzák, és ezzel csökkentik a hozzájuk kapcsolódó költségeket.

Beruházási kiadások (éves átlag 2011–2030-ra, milliárd EUR 2010-es értékben számolva) ³⁶	816	854	851	868	886	905	992	1147
Nettó gázimport 2030-ban (milliárd m ³) ³⁷	320	276	267	256	248	237	204	184
A fosszilis tüzelőanyagok importjának költsége (éves átlag 2011–2030-ra, milliárd EUR 2010-es értékben számolva)	461	452	447	446	444	441	436	434
Foglalkoztatás 2030-ban (millió fő)	231,74	n. a. ³⁸	n. a.	232,39	n. a.	232,53	233,16	235,21
A villamos energia átlagára 2030-ban (EUR/MWh)	176	179	180	179	178	178	177	182

³⁶ Habár az ÜHG40 forgatókönyv a 2011–2030-as időszakban a teljes energiarendszer költségeit tekintve 0,5 milliárd EUR összeggel kevesebb kiadással jár, mint a 27 %-os energiahatékonysági célkitűzés (2068,5, illetve 2069 milliárd EUR), a beruházási kiadások szempontjából valamivel magasabb kiadásokat tesz szükségessé. Ez elsősorban a következő okokra vezethető vissza: a 27 %-os energiahatékonysági célkitűzés az üvegházhatásúgáz-kibocsátás alacsonyabb mértékű csökkentésével jár együtt (-40,1 % a -40,6 %-hoz képest); alacsony költségű energiahatékonysági politikák bevezetése a nem piaci jellegű (az ÜHG40 forgatókönyvben is meglévő) akadályok lebontása érdekében; a vonatkozó energiahatékonysági potenciál kiaknázása az EU-ban.

³⁷ A PRIMES-modell a termelést millió tonna olajegyenértékben adja meg, ezért 0,90567 mértékű átszámítási tényező alkalmazására került sor (forrás: Nemzetközi Energia Ügynökség).

³⁸ A foglalkoztatás tekintetében kevesebb forgatókönyv modellezésére került sor, mivel az előzetes elemzés azt mutatta, hogy az eredmények – például a 27 %-os és a 28 %-os energiahatékonysági cél esetében – nagyon hasonlóak. Ezért csak a 28 %-os, a 30 %-os, a 35 %-os és a 40 %-os energiahatékonysági célkitűzésnél végezték el a modellezést.

A 25 %-os energiamegtakarítási cél a becslések szerint az energiarendszer éves átlagos költségét 2067 milliárd EUR összegről 2069 milliárd EUR mértékűre növeli (2011–2030), ami évente körülbelül 2 milliárd eurós, azaz 0,09 %-os emelkedést jelent. Az energiarendszernek a tagállamoknál felmerülő jelentős költségei az előregedő energiarendszer folyamatos megújításának részét képezik³⁹. A 2030-as keret már a 25 %-os energiamegtakarítás megvalósítása esetén is jelentősen csökkentené az Unió energiafüggőségét, mivel a jelenlegi tendenciákhoz és politikákhoz képest évi 9 milliárd EUR összegű (2 %-os) megtakarítást eredményezne a fosszilis tüzelőanyagok importja terén, és 13 %-os (körülbelül 44 milliárd köbméteres) csökkenést hozna a gázimport szempontjából.

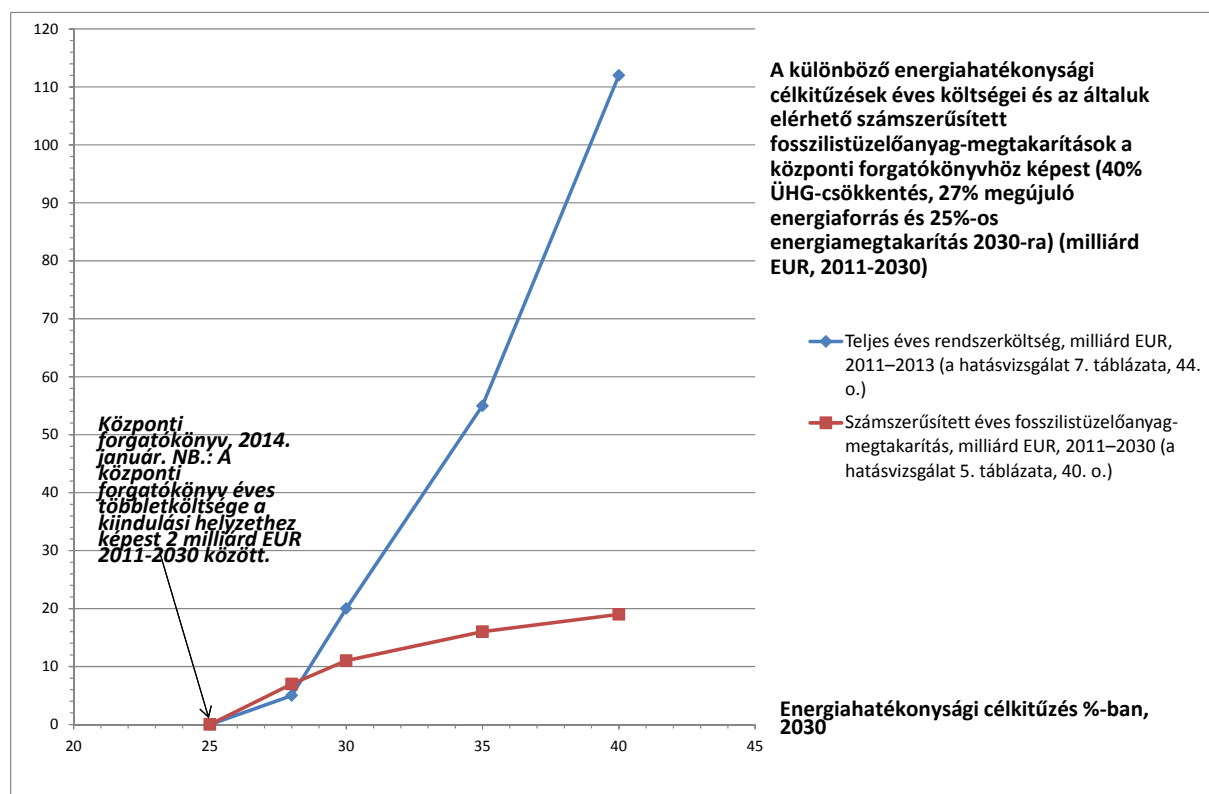
Az Európai Parlament által szorgalmazott 40 %-os energiamegtakarítási célkitűzés nagymértékben befolyásolná az energiafüggőséget, különösen a gázimport csökkentése révén. Az energiabiztonság terén jelentkező előnyökkel azonban az energiarendszer teljes költségének jelentős mértékű, 2069 milliárd EUR-ról évi 2181 milliárd EUR-ra történő emelkedése is együtt járna, ami azt jelenti, hogy 2011 és 2030 között évente 112 milliárd EUR összegű többletkiadásra kellene számítani.

A Bizottság több kötelezettségvállalási szintet is értékelt a 25 %-os és a 40 %-os energiamegtakarítási célkitűzés között. Az elemzés rámutatott, hogy az energiahatékonysági cél emelésével az előnyök mértéke is nő, és hogy minden további egyszázaléknyi energiamegtakarítás a gázimport 2,6 %-os csökkenését eredményezi. Ez közvetlen hatással van az EU energiaellátásának biztonságára – habár 35 %-os energiamegtakarítás felett a gázimportnak a további energiamegtakarításra jutó csökkenése meredeken visszaesik.

Általánosabb értelemben az 1. táblázat és az a 2. ábra egyértelműen jelzik, hogy az ambiciózusabb energiahatékonysági célkitűzés különösen a fosszilis tüzelőanyagok importja terén jár nagyobb előnyökkel. A további előnyök közé a következők tartoznak: az üvegházhatásúgáz-kibocsátás fokozott csökkenése, a lég-, zaj-, víz- és talajszennyezés csökkenése, az energiatermelésre, -átalakításra, -szállításra és -felhasználásra fordított erőforrások mértékének csökkenése, valamint az emberi egészséget és az ökoszisztémák állapotát érintő járulékos előnyök. Mindehhez hozzájárul még a potenciálisan magasabb foglalkoztatási szint is. Ebben az esetben azonban az üvegházhatású gázok kibocsátásának 40 %-os csökkentéséhez szükséges kiadásokon túl további költségekkel is számolni kell. A 28 %-os energiahatékonysági célkitűzés például az energiarendszer 25 %-os megtakarítás melletti, évi 2069 milliárd EUR-t kitevő teljes költségét 2074 milliárd EUR-ra emelné, ami évi 5 milliárd EUR összegű, azaz évi 0,24 %-os növekedésnek felel meg 2011 és 2030 között. A 2. ábra arra is rámutat, hogy az energiahatékonysági költségek gyorsabban emelkednek, mint a fosszilis tüzelőanyagok importján elért megtakarítások. .

³⁹ A becslések szerint a következő 10 évben az energiatermelés és -szállítás terén 1 billió EUR, az energiaátvitel és -elosztás terén pedig 600 milliárd EUR összegű beruházásra van szükség.

2. ábra: Az energiarendszer átlagos éves többletköltségei és a fosszilis tüzelőanyagokhoz kapcsolódó megtakarítások a 40 %-os üvegházhatásúgáz-kibocsátási, 27 %-os megújuló energiára vonatkozó és 25 %-os energiamegtakarítási célkitűzést tartalmazó központi forgatókönyvhöz képest



Megjegyzés: A 2030-ra vonatkozó különböző energiamegtakarítási célok főbb költségeit és hasznait az 1. táblázat foglalja össze.

A hatások megoszlása szintén fontos szempont, melyet mérlegelni kell. Az energiahatékonyság fokozása érdekében hozott kiegészítő intézkedéseknek elsősorban az épületek és a termékek energiahatékonyságára kellene irányulniuk, ami azt jelenti, hogy jelentős mértékben a kibocsátáskereskedelmi rendszeren kívüli ágazatokat érintenék. Az uniós GDP 10 %-át előállító építőipar szempontjából az épületek energiahatékonyságának javítását szolgáló fejlesztések a legígéretesebb lehetőséget jelentik a válságból való kilábalásra és a növekedés újbóli beindítására.

4. AZ ENERGIAHATÉKONYSÁG FINANSZÍROZÁSA ÉS ÁTMENETI INTÉZKEDÉSEK 2030-IG

Az itt áttekintett és azonosított energiahatékonysági lehetőségek finanszírozása megvalósítható, amennyiben a jelentős kezdeti költségek fedezése érdekében hatékony finanszírozási keret bevezetésére kerül sor.

Az uniós forrásoknak elő kell segíteniük a magánfinanszírozás bevonását

A 2020 előtti időszakban a jelenlegi többéves pénzügyi kereten belül jelentős uniós források állnak rendelkezésre az energiahatékonysági intézkedések végrehajtására. Ezek felhasználása már most is kiemelt téma a tagállamokkal folytatott, a 2030-ra vonatkozó keret általános elfogadásáról, illetve az erőfeszítések igazságos és méltányos megosztásáról szóló tárgyalásokon.

Amennyiben célszerűen valósítják meg őket, a 2020 előtt végrehajtott beruházások 2020 után is hozzá fognak járulni az energiamegtakarítási célok teljesítéséhez. Az energiamegtakarítási lehetőségek nagy része az építőiparhoz kötődik, mivel az EU energiafogyasztásának 40 %-át az épületek adják, az alapterületet tekintve az EU-ban az épületek 90 %-a magántulajdonban van, és a lakóingatlanok 40 %-a 1960 előtt épült. Mindez a jelentős mértékű magánfinanszírozás szükségességét mutatja. Ezért alapvető fontosságú, hogy létrejöjjön az energiahatékonysági fejlesztések piaca, valamint hogy a közpénzek elősegítsék a magántőke bevonását.

Példaként megemlíthető, hogy EU-ban az intézményi befektetők (a felelős befektetési alapelveket lefektető kezdeményezés résztvevői) jelenleg 12 billió EUR összegű forrásokat kezelnek, és a becslések szerint 2012-ben több mint 1,5 billió EUR összeget fordítottak magáningatlanokhoz kapcsolódó beruházásokra. Ezeket a rendelkezésre álló erőforrásokat kell felszabadítani a közpénzek megfontolt felhasználásával, valamint egy hosszú távú, átlátható és stabil szabályozási keret megalkotásával. A hatásvizsgálat megállapította, hogy a 2030-ra vonatkozó keret megvalósításához évi 38 milliárd EUR összegű további beruházásra lenne szükség. Mindezek alapján a Bizottság úgy ítéli meg, hogy a tagállamoknak a kohéziós politika keretében rendelkezésre álló forrásokból és/vagy a közpénzekből jelentős összegeket kell az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra való áttérés céljaira fordítaniuk, és ezeket a forrásokat a magántőke mozgósítását elősegítve kell felhasználniuk. A 2014–2020-ra vonatkozó uniós költségvetés jelentősen megemelte az energiahatékonysági kötelezettségvállalásokat. Az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság célját elősegítő beruházásokra 2014 és 2020 között legalább 38 milliárd EUR összegű forrás áll rendelkezésre az európai strukturális és beruházási alapok keretében – és ennek az összegnek a sokszorosát biztosítja továbbá a tagállami és regionális társfinanszírozás, valamint a magántőke bevonása.

Ezenkívül további támogatás jut az energiahatékonysági innovációkra a Horizont 2020 keretprogram és az európai strukturális és beruházási alapok forrásaiból is. Ez a 2014–2020 közötti időszakban megközelítőleg 2000 millió EUR összegű támogatást jelent, elsősorban a Horizont 2020 keretprogram „Biztonságos, tiszta és hatékony energia” elnevezésű társadalmi kihívása révén, továbbá az „energiahatékony épületek”, a „jövő gyárai” és a „fenntartható feldolgozóipar az erőforrás- és energiahatékonyság révén (SPIRE)” elnevezésű köz- és magánszféra közötti partnerségek révén.

Az elmúlt években az EU több, innovatív pénzügyi eszközökre irányuló kísérleti projektet is elindított, mint például az Európai Energhatékonyasági Alapot (EEEF), a Globális Energhatékonyasági és Megújulóenergia-alapot (GEEREF) és a Life program keretében az energiahatékonyság magánfinanszírozási eszközét (PF4EE), melyek közvetlenül vagy példaként is felhasználhatók tagállami szinten. Emellett a 2007–2013-as időszak sikeres tapasztalatai, például a JESSICA kezdeményezés⁴⁰ alapján erőteljesen ösztönözni kell az

⁴⁰ Fenntartható városfejlesztési beruházásokat támogató közös európai kezdeményezés (JESSICA)

európai strukturális és beruházási alapok pénzügyi eszközeinek, például a „felújítási hitelnek” a felhasználását a 2014 és 2020 közötti időszakban. Mindez javítja a tagállamok lehetőségeit az európai strukturális és beruházási alapok forrásainak minél nagyobb mértékű igénybevételére. Egyre több bizonyíték van arra nézve, hogy a közpénzeknek a magántőke bevonása érdekében való felhasználása fontos előnyökkel jár: ez a megoldás költséghatékonyabb a szűkös állami források felhasználása szempontjából, jelentős ösztönző erőként hat a magánberuházásokra, lehetővé teszi a közpénzek és a vállalati beruházási ciklus jobb összehangolását, valamint biztosítja a pénzügyi szektor bevonását, a fokozott átláthatóságot és az adminisztratív terhek csökkentését.

Figyelmet kell fordítani a beruházási finanszírozás keresletét és kínálatát befolyásoló tényezőkre

A keresleti oldalon a fogyasztók számára jobb tájékoztatást kell nyújtani az energiahatékonyság valamennyi előnyéről, amelyek túlmutatnak a beruházások egyszerű megtérülésén vagy a megtakarított kilowattórák számán, hiszen ide kell érteni a jobb életminőséget és a polgárok vállalkozásainak javuló versenyképességét is. A kereslet tovább ösztönözhető a jelenlegi szabályozási keret hatékonyabb végrehajtása, az eredményes és igényekre szabható beruházási projektek kifejlesztése és bemutatása, valamint az ismeretek és tapasztalatok megosztása révén.

A rendelkezésre álló finanszírozási lehetőségek kibővíthetők a közpénzeknek a testre szabott finanszírozási tervek kidolgozására és reprodukálására való felhasználásával, valamint a vonzó, könnyen hozzáférhető (piacközel) és egyszerű pénzügyi termékeknek, például az alacsony kamatozású kölcsönöknek a különböző típusú fogyasztók számára való elérhetővé tételével.

Ahhoz, hogy a fogyasztók minél több ösztönzést kapjanak az energiahatékonysági fejlesztéseket célzó finanszírozási eszközök igénybe vételére, több pénzügyi szempontú társadalmi-gazdasági kutatásra van szükség, melyek elősegítik, hogy a fogyasztók, többek között az ingatlanbérlők és az alacsony jövedelmű háztartásokban élők viselkedését nagyobb mértékben figyelembe lehessen venni az energiahatékonysági intézkedésekről szóló döntések meghozatala során. Különös figyelmet kell fordítani az energetikai szolgáltatások kialakulóban lévő piacára (többek között az energiahatékonysági szerződésekre és az energetikai szolgáltatási megállapodásokra). A keresletoldali válaszokon alapuló üzleti modellek keretében kialakuló új (például energiamegtakarítást célzó) szolgáltatások bizonyosan befolyásolni fogják a beruházási és finanszírozási keresletet.

Az energiahatékonysági beruházások kínálatának ösztönzése érdekében egyértelműen tájékoztatni kell a befektetőket és finanszírozókat az energiahatékonyság üzleti előnyeiről. A energiahatékonysággal kapcsolatos pénzügyi termékek másodlagos piacának megteremtéséhez átláthatóságra, méretezhetőségre és szabványosításra van szükség, továbbá ki kell aknázni az energiahatékonysági beruházásoknak a tőkepiaci termékek és rendszerek révén való refinanszírozására kínálkozó lehetőséget is.

A beruházási és finanszírozási kereslet, illetve kínálat felpörgetése tehát a következőket foglalja magában:

- Az energiahatékonysági beruházások valamennyi előnyének azonosítása, felmérése, számszerűsítése és értékelése megalapozott adatok és bizonyítékok révén, melyeket – különösen az építőiparban az energiateljesítményre vonatkozó tanúsítványok formájában – a magán- és üzleti szereplők, valamint a pénzügyi szektor is felhasználhat a beruházásokra vonatkozó döntéshozatal során;
- Az energiahatékonysági beruházások folyamatában valamennyi lépés szabványosítása, ideértve a szerződéseket, az aláírási eljárásokat, a közbeszerzési eljárásokat, az odaítélést, a mérést, az ellenőrzést, a jelentéstételt, az energiahatékonyságot (az arra vonatkozó szerződéseket és tanúsítványokat) és a biztosítást;
- A fogyasztók számára olyan eszközök és szolgáltatások rendelkezésre bocsátása, melyekkel ellenőrizhetik energiafogyasztásukat, és ily módon összehasonlíthatják az energiahatékonysági beruházások (tőke-)költségét az energiafogyasztás (működési) költségével;
- Az uniós források (különösen az európai strukturális és beruházási alapok) célirányos, köz- és magánjellegű pénzügyi eszközök keretében történő felhasználása a beruházások fellendítése érdekében, továbbá az arányos kockázatmegosztás révén a magánszektorból származó finanszírozás bevonásának felgyorsítása; a kibocsátáskereskedelmi rendszer bevételeit is energiahatékonysági beruházásokra lehet fordítani;
- A tagállami megközelítések elmozdulása a hagyományos, támogatásokon alapuló finanszírozástól, és azoknak a működő modelleknek az azonosítása, amelyek a legalkalmasabbak az épületállományuk energiahatékonysági célú felújítására szolgáló beruházások finanszírozására (a nemzeti épületfelújítási stratégiáknak megfelelően);
- A párbeszéd megerősítése a pénzügyi szektor, a közszféra döntéshozói és az egyéb szakemberek között, így lehetővé téve számukra, hogy kidolgozzák és bemutassák a leghatékonyabb finanszírozási mechanizmusokat és beruházási programokat, melyeknek az adott helyi szinthez vagy piaci szegmenshez kell igazodniuk és Unió-szerte megismételhetőnek kell lenniük.

A Bizottság szerepe

A Bizottság erősíteni fogja a tagállamokkal, a közszféra döntéshozóival, a befektetőkkel és a pénzügyi intézményekkel, többek között az Európai Beruházási Bankkal (EBB) folytatott együttműködést annak érdekében, hogy jobban megismertesse az energiahatékonyságot célzó, az egyszerű támogatási rendszerektől eltérő, meglévő finanszírozási mechanizmusokat, valamint azok teljesítményét és hatását, továbbá a kapcsolódó kockázatértékelési, értékelési és teljesítményi kérdéseket. A Bizottság továbbá folytatja az együttműködést a pénzügyi intézményekkel és a tagállamokkal a megfelelő pénzügyi eszközök és kezdeményezések kidolgozása és bevezetése tekintetében, ily módon erősítve az energiahatékonysági intézkedésekhez rendelkezésre álló likviditást.

Annak érdekében, hogy az Unió-szerte eltérő igények, akadályok és lehetőségek megfelelően tekintetbe legyenek véve, kiemelt figyelmet kell fordítani a tagállamokkal való együttműködésre az európai strukturális és beruházási alapok felhasználásának vonatkozásában. A Bizottság már közzétett egy átfogó iránymutatást arra vonatkozóan, hogyan valósítható meg az épületek felújításának finanszírozása a kohéziós politika forrásaiból, ezzel elősegítve az irányító hatóságok számára az épületekre vonatkozó beruházások megtervezését és végrehajtását az operatív programok keretében. Az

iránymutatás bemutatja a már bevált módszereket és esettanulmányokat is tartalmaz. Ezenkívül kitér a különböző finanszírozási mechanizmusokra is, melyeket a hatóságok az épületek energiahatékonyságú célú felújítására irányuló, nagyszabású beruházások elindítása és a magánberuházások mértékének növelése érdekében alkalmazhatnak.

Mindezeken túl a Bizottság folytatja szoros együttműködését a tagállamokkal, és szükség esetén további iránymutatást nyújt számukra, így módon elősegítve az energiahatékonysági irányelv végrehajtását⁴¹ és a bevált gyakorlatok megosztását. Ezenkívül a tagállamok közötti egyenlő versenyfeltételek, valamint a lehető legnagyobb energiamegtakarítás érdekében a Bizottság továbbra is gondoskodni fog az uniós jogszabályok megfelelő átültetéséről és alkalmazásáról.

5. TOVÁBBI TEENDŐK

A kezdeti bizonytalanságok után az európai energiahatékonysági politika mára szép eredményeket hozott. A 2020-ra kitűzött 20 %-os energiamegtakarítási cél határozott lendületet adott az intézkedéseknek mind európai, mind nemzeti szinten. A már elfogadott jogszabályok maradéktalan végrehajtása és ellenőrzése révén az EU képes lesz elérni ezt a célt, vagyis a 2010–2020-as időszakra vonatkozó 170 millió tonna olaj-egyenértéknyi megtakarítást.

A közelmúlt fejleményei, különösen az ukrán válság, ismét emlékeztettek az Európai Unió kiszolgáltatott helyzetére az energiabiztonság és különösen a gázimport terén. A nemrégiben elfogadott európai energiabiztonsági stratégia arra hívta fel a figyelmet, hogy az energiahatékonyság fontos szerepet játszhat az uniós energiaellátás biztonságának megerősítésében, mivel minden további egyszázaléknyi energiamegtakarítás a gázimport 2,6 %-os csökkenését eredményezi.

A Bizottság ezek alapján úgy véli, hogy fenn kell tartani a jelenlegi lendületet az energiamegtakarítás területén, és ezért ambiciózus, 30 %-os energiahatékonysági cél kitűzését javasolja. Ez a célkitűzés jelentős további előnyökkel járna, többletköltségei egyensúlyban vannak a megnövekedett energiabiztonsági kockázatokkal, mindemellett pedig ez a cél fenntartaná a 2030-ra vonatkozó uniós éghajlat- és energiapolitikai stratégia pénzügyi megvalósíthatóságát.

A jelenlegi keret, amely egy uniós szintű indikatív célkitűzésből, valamint kötelező érvényű uniós és tagállami intézkedések kombinációjából áll, hatékonynak bizonyult, hiszen jelentős előrehaladásra sarkallta a tagállamokat. Folytatni kell tehát ezt a megközelítést 2030-ig is, és az energiahatékonyságnak be kell épülnie a 2030-ra vonatkozó közleményben javasolt irányítási keretbe, amely ésszerűsíteni fogja a jelenlegi ellenőrzési és jelentéstételi követelményeket. Az energiahatékonyság így módon központi szerepet kapna a tagállamok által megfogalmazott, a versenyképes, biztonságos és fenntartható energiára vonatkozó nemzeti tervekben, így pedig nagyobb összhangot lehetne teremteni az éghajlatra és az energiára vonatkozó nemzeti és regionális politikák és intézkedések között.

⁴¹ A Bizottság közleménye: bizottsági iránymutatás az energiahatékonysági irányelv végrehajtásáról [COM(2013) 762].

A hozzá beérkező nemzeti tervek, valamint saját páneurópai energia- és éghajlatelemzéseinek alapján a Bizottság nyomon fogja követni a nemzeti tervek végrehajtását, és a megfelelő legfontosabb energiamutatók segítségével értékelni fogja a nemzeti/uniós éghajlat- és energiapolitikai célkitűzések (többek között az energiahatékonysági cél) teljesítésére vonatkozó kilátásokat, valamint az uniós energiafüggőségre és a belső energiapiac hatékony működésére vonatkozó távlati lehetőségeket. Ebben az összefüggésben a Bizottság meg fogja vizsgálni azt is, hogy szükség van-e további, a GDP-t és a népességnövekedést érintő mögöttes változásokat és előrejelzéseket jobban figyelembe vevő mutatók (például az energiateljesítmény) alkalmazására az energiahatékonyság cél terén elért haladás kifejezése és nyomon követése érdekében. Az energiahatékonyság terén elért előrehaladást a Bizottság 2017-ben fogja felülvizsgálni a fenti szempontok figyelembevételével. Végül pedig az irányítási folyamat keretében sor fog kerülni a 2030-ra kitűzött éghajlat- és energiapolitikai célkitűzésekhez kapcsolódó nemzeti és uniós politikák hatékonyságának értékelésére.

A Bizottság folytatni fogja arra irányuló munkáját is, hogy továbbfejlessze az energiahatékonysági intézkedések kapcsán felmerülő költségek és hasznok értékelésére alkalmazott energiaügyi és gazdasági modelleket.

A javasolt energiamegtakarítás eléréséhez való hozzájárulás érdekében a Bizottság továbbra is uniós szintű szakpolitikai intézkedésekkel fogja támogatni a tagállamok nemzeti erőfeszítéseit. Ebben az összefüggésben a következő intézkedésekre fog sor kerülni:

- Hamarosan, a tervek szerint 2014 végéig sor kerül a termékek energiafogyasztásának címkézéséről szóló irányelvnek és a környezetbarát tervezésről szóló irányelv egyes vonatkozásainak értékelésére és felülvizsgálatára, ez pedig lehetőséget fog nyújtani a termékekre vonatkozó szakpolitikai keret aktualizálására.
- Sor kerül pénzügyi eszközök és a projektfejlesztési támogatás továbbfejlesztésére az energiahatékony berendezésekre és technológiákra irányuló magánberuházások ösztönzése érdekében.
- Az energiahatékonysági irányelv, az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelv, az energiahatékonysági irányelv 7. cikke és a következő nemzeti energiahatékonysági cselekvési tervek 2017-es értékelése és felülvizsgálata lehetőséget fog nyújtani annak mérlegelésére, hogy milyen szakpolitikai elemekre van szükség az energiahatékonysági beruházások szinten tartásához és ösztönzéséhez, különös tekintettel arra, hogy az energiahatékonysági irányelv egyes kulcsfontosságú elemei a tervek szerint 2020-ban hatályukat veszítik.
- A tagállamokkal és a szabályozó hatóságokkal folytatott párbeszéd alapján az energiahatékonysági irányelv és a belső energiapiacra vonatkozó jogszabályok keretében a Bizottság a közeljövőben közzéteszi a kiskereskedelmi piacra vonatkozó közleményét, amelynek középpontjában egy dinamikus árképzésen alapuló innovatív szolgáltatásokat kínáló piac kialakítása áll, amely biztosítaná az energia hatékony felhasználását lehetővé tévő termékek kínálatát.
- A kibocsátáskereskedelmi rendszer piaci stabilitási tartalékának bevezetése további hajtóerőt fog jelenteni az energiahatékonysági fejlesztések számára az ipari ágazatban, továbbá biztosítani fogja az energiahatékonysági és éghajlat-változási politika közötti összefüggésekben rejlő előnyök kiaknázását.

- A 2011-es közlekedéspolitikai fehér könyvben⁴² felvázolt program fokozatos végrehajtása.
- A Horizont 2020 kutatási és innovációs keretprogram felhasználása és szoros együttműködés a tagállamokkal a megfizethető, innovatív és energiahatékony termékek előállításának, valamint az ezekhez kapcsolódó új üzleti modellek kidolgozásának elősegítése érdekében.

6. KÖVETKEZTETÉSEK

A jelenlegi előrejelzések arra utalnak, hogy jó úton haladunk a 2020-ra kitűzött energiahatékonsági célkitűzés teljesítése felé. A Bizottság nem tervezi, hogy új intézkedésekre tesz javaslatot, viszont felszólítja a tagállamokat arra, hogy fokozzák jelenlegi erőfeszítéseiket a 2020-as célkitűzés közös teljesítése érdekében. A Bizottság megfelelő iránymutatással és a bevált gyakorlatok terjesztésével egészíti ki ezeket az erőfeszítéseket annak érdekében, hogy biztosítsa a rendelkezésre álló uniós források teljes mértékű felhasználását.

A 2030-ra vonatkozó éghajlat- és energiapolitikai keretről szóló közleményében a Bizottság az üvegházhatásúgáz-kibocsátás 40 %-os csökkentésére vonatkozó célkitűzés leginkább költséghatékony módon való teljesítését szolgáló stratégia keretében 25 %-os energiamegtakarítási célt fogalmazott meg. Figyelembe véve azonban az uniós energiabiztonság erősítésének és az importfüggőség csökkentésének egyre fontosabbá váló szempontjait, a Bizottság helyénvalónak tartja a magasabb, 30 %-os cél kitűzését. Ez évente 20 milliárd EUR mértékben növelné a 2030-ra vonatkozó keret költségeit, emellett azonban kézzelfogható gazdasági és energiabiztonsági előnyöket eredményezne.

⁴²

COM(2011) 144 final